

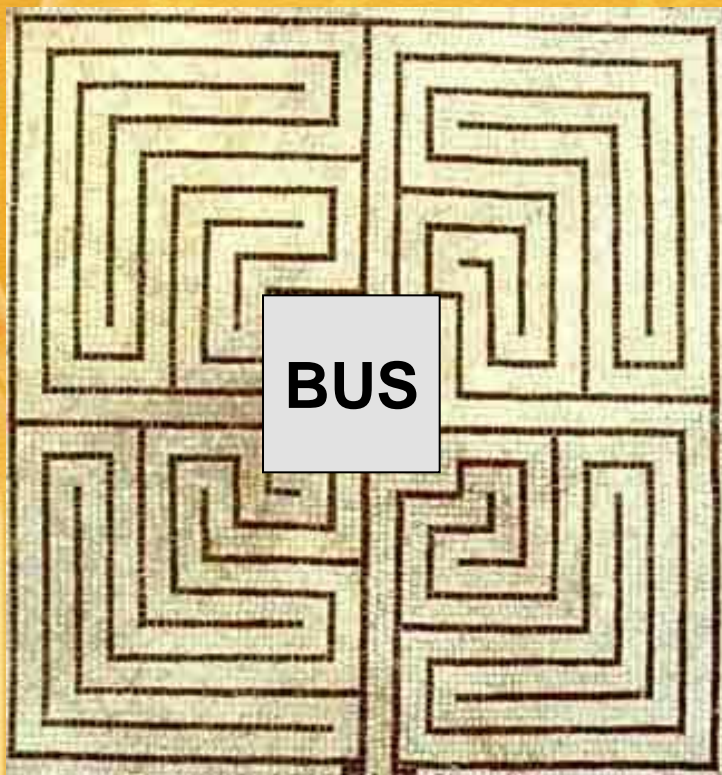
Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

V labirintu bralnih učnih strategij: kako naprej?

dr. Sonja Pečjak
Filozofska fakulteta v Ljubljani

bralna
pismenost

**kompetenca
“UČENJE UČENJA”**

**samoregulacijsko
učenje - SRU**

STRATEGIJE

“ Opolnomočje učencev z izboljšanjem
bralne pismenosti in dostopa do znanj”

Procesi pri SRU

(Zimmerman, 1994; Pintrich in Garcia, 1994)

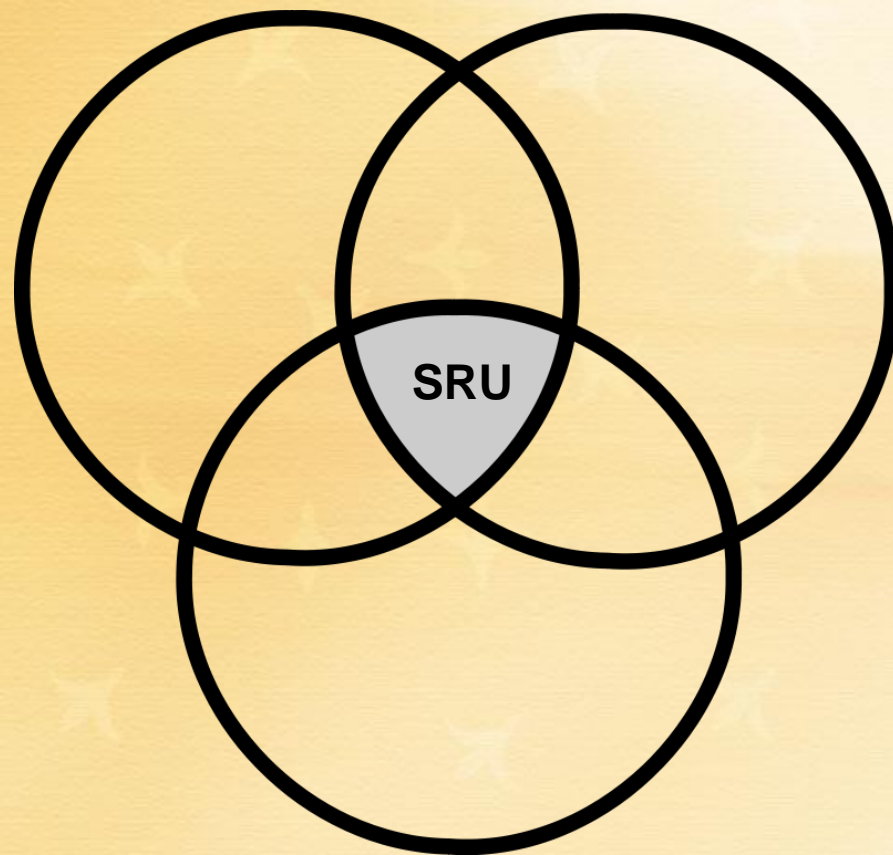
A. KOGNITIVNI

X

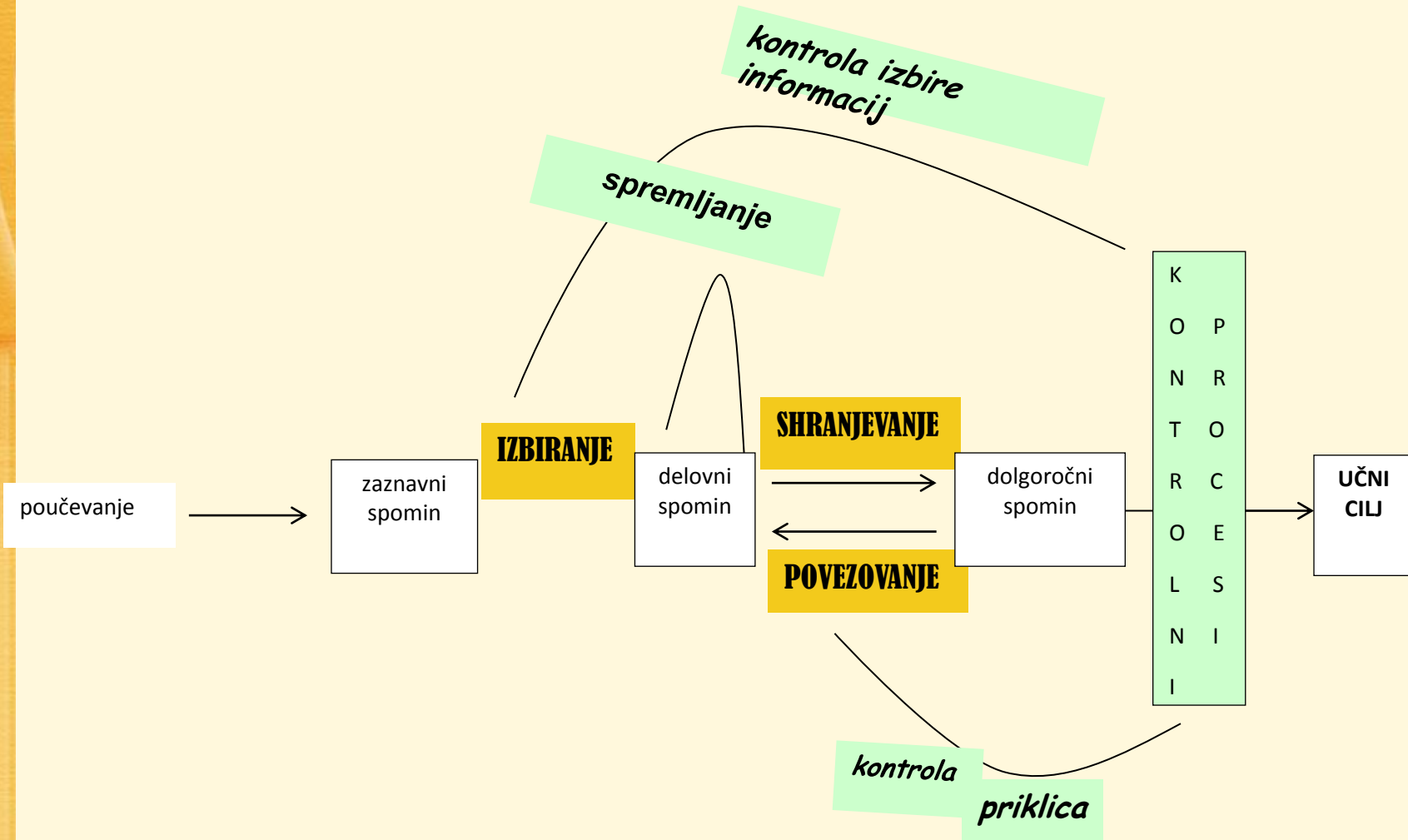
B. METAKOGNITIVNI

X

C. MOTIVACIJSKI

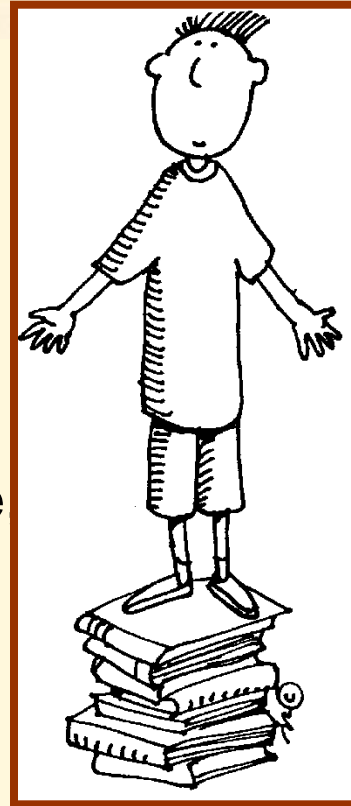
Procesi pri SRU (Mayer in Wittrock, 2006)

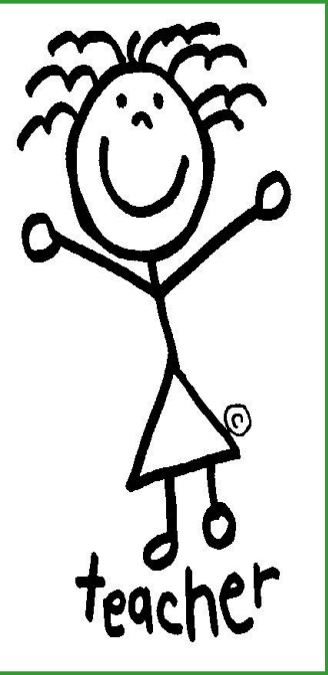
MOTIVACIJSKI PROCESI:
kompetentnost, volja, ciljne usmerjenosti, ...

KOGNITIVNE STRATEGIJE

- **Ponavljanja:** mnemotehnikе, podčrtovanje, (SHRANJEVANJE) izpisovanje, ...
- **Elaboracijske:** izdelava zapiskov, povzemanje (POVEZOVANJE) parafraziranje, postavljanje vprašanj (odgovarjanje)
- **Organizacijske:** iskanje bistva, pojmovne mreže (IZBIRANJE) grafični prikazi, struktura besedila

METAKOGNITIVNE STRATEGIJE

- **Načrtovanja:**

- izbiranje cilja,
- prelet gradiva,
- postavljanje vprašanj,
- časa, ureditev okolja.

- **Spremljanja:**

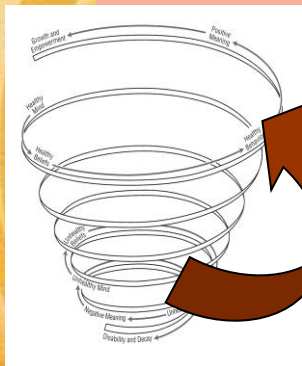
- usmerjanja pozornosti,
- uravnavanje truda,
- samotestiranja (razumevanja, napredovanju k cilju).

- **Usmerjanja:**

- prilagajanja hitrosti, branja/učenja zahtevnosti in pomembnosti snovi,
- ponovno branje,
- ponoven pregled (ponavljanja, preverjanja),
- iskanje podpore drugih.

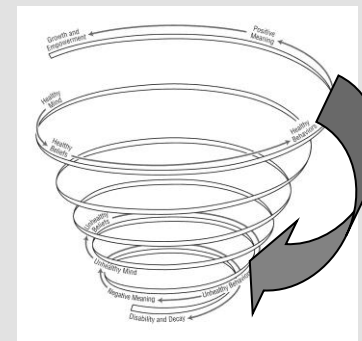
MOTIVACIJSKE STRATEGIJE

- **Samojačevanje**
 - spodbuden samogovor
 - preusmeritev na drugo nalogo

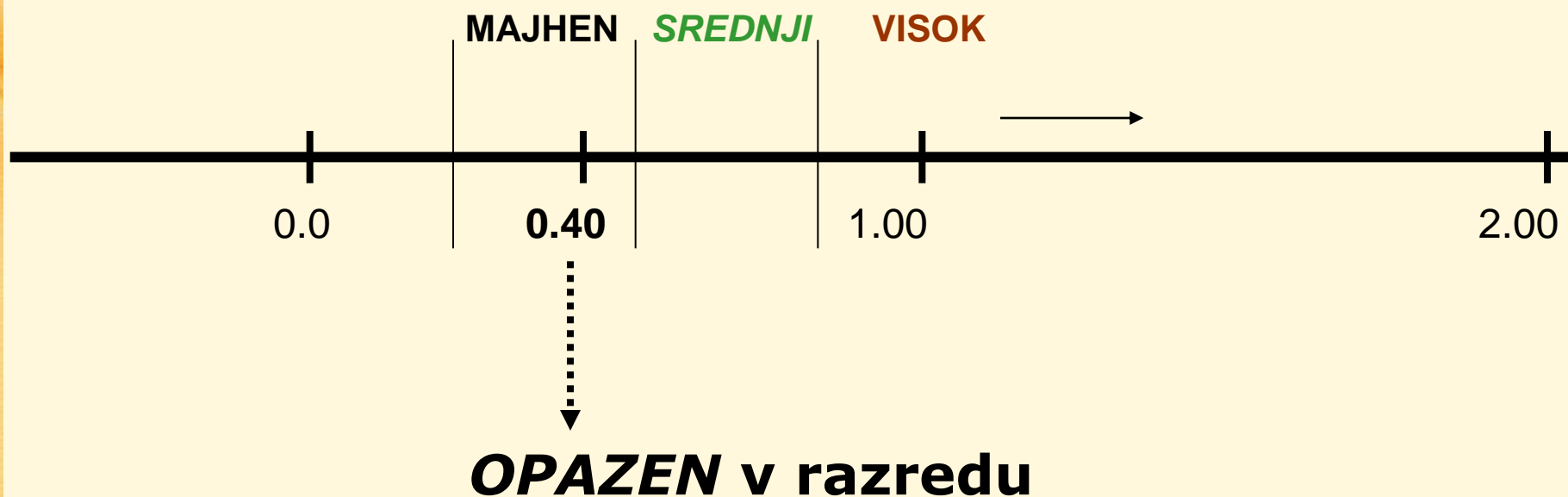

- **Predstavljanje +/- posledic**
 - **Iskanje pomoči**
- **Produktivno atribuiranje**

- **Samooviranje**
- **Neproduktivno atribuiranje**

VELIKOST UČINKOV – *Cohenov d* (Hattie, 2011):

Učinkovitost učnih strategij

Lestvica:

Majhen učinek

$d = 0.20 - 0.50$

Srednji/zmeren

$d = 0.50 - 0.80$

Visok učinek

$d = 0.80$ in več

Strategije

Dongil s sod. (2008)

Velikost učinka -
d koeficient

elaboracijske

.93

organizacijske

.45

komb. kognitivne

1.13

metakognitivne

1.04

motivacijske

1.10

Skupni učinek

.96

VISOK

- Dignath s sod. (2008)
30 raziskav

- učenci v začetnih razredih OŠ
- direktno poučevanje

Strategije /	velikost učinka	splošni uspeh
kognitivne		.37
metakognitivne		.70
kognitivne + metakognitivne		.78
motivacijske		.94
metakognitivne + motivacijske		1.13

Učinkovitost grafičnih prikazov

- Yusoff (2012):
 - 5 tedensko urjenje
 - izboljšanje razumevanja
 - $d = 0.78$

 - učinek večji, če g.p. izdelava učenec sam kot če mu ga "nastavi" učitelj

- Dexter in Hughes (2012):
- $d = 0.92$

Vrsta g.p.	Velikost učinka (d)
Pojmovne mreže	0.89 -1.25
Primerjalna matrika	0.90 – 1.52
Vennov diagram	0.75
Kombinacija graf. prikazov	1.00

Sencibough (2005):

grafični prikazi

povprečni **d = 0.94**

jezikovne strategije

povprečni **d = 1.18**

- *iskanje bistva*
- *povzemanje*
- *postavljanje vprašanj*
- *struktura besedila*

Zaključek:

- **kombinacija strategij** (K + MK; MK + Mo);
- **grafični prikazi** (odnosi – mreže in sintezni prikazi – primerjalna matrika, ...);
- **direktno poučevanje** (modeliranje – uporaba strategij ob povratnih informacijah) **+**
- **indirektno poučevanje** – pogovor o vsebini in načinu dela

McInerney in McInerney (2009)

Učenje učnih strategij mora biti:

- **EKPLICITNO**
- **INTENZIVNO**
- **EKSTENZIVNO**

Primer programa CORI (Guthrie s sod., 2004):

Strategije:	
kognitivne	aktiviranje predznanja postavljanje vprašanj iskanje informacij povzemanje grafično organiziranje vsebine spoznavanje strukture zgodbe
motivacijske	izbira in avtonomija zanimivi teksti sodelovanje praktične dejavnosti (aktivne)

- učenci OŠ
- 3 mesečni program
(12 srečanj/1 uro)

ES 1: K + Mo

ES 2: K

KS: ⊙

- Bralno razumevanje:

ES1 > ES2 > KS

Šolska kultura (Bečaj, 2012)

